

45

Bigarrena ere pintatu erazi zuan len
esan dedan On Fermin Sansinene-koak.
Ara zergatik.

Orinoko ibayan, Guayanako uriko San
Gabrielen Gazteluaren ondoan, onek agin-
tzen zuan BALANDRA San José zeritzana,
CUMANATIK zetorrena, Gipuzkoako kon-
pañi-errealen interesekin, galdu zan ar-
kantz-tartean, baña, zeren, On Fermin,
Maria Santisimaren seme leyal onek erre-
gutu zion Ama Guadalupekoari, ez baka-
rrik eman zien denbora lurreratzeko, bai-
ta ere aberastasun guziak ateratzeko, eta
au egin zuten bezin lazter, urez bete, ki-
lla desegin eta ondatu zan.

Mirari au gertatu zan 1778-garren ur-
teko Agor-illean.

II.

Mancha-ko Tarazonan, Albazete-ko
probinzian, bizi da oraindik dama bertu-
tetsu bat, Andra Franziska Serrano Vi-
dal-ena deritzana, eta aipatu dedan On
Fermin Sansinene-koaren bi-illoba. Igaro

46

dan urtean, dama noble onek, gure Apez-
 aita Jaunari inzkribatu zion eskut-itx ba-
 lean esaten zion. «Nere amak, bein baño
 »geyagotan esan izan ziran, bazala Eliz-
 »orretan nere aiton On Fermiñek errega-
 »latutako ichas-ontzi bat dena zillarrez-
 »koa, bela, arraun, lema eta beste gañera-
 »ko ontzi baten tresna guziakin; ontziaren
 »erdian zegoala Ama Guadalupekoaren
 »imagiña, eta baita ere, nere AITON biz-
 »korra bere buruko koleto eta antziñako
 »kasakarekin, eta ontzi ori zinzilik ego-
 »ten zala Guadalupeko Elizachoaren er-
 »dian.»

»Nere amak aditu izan zion bereari,
 »eta onek gure aiton On Fermiñi zergatik
 »egin zuan erregalo ura.

»Gau batean, lo zegoala, agertu zitza-
 »yon Birgiña Guadalupe-koa eta esan
 »zion; Fermin, jaiki zaite, bada ontzia
 »urez betetzen ari zatzu, jaiki zan berea-
 »laše, esnatu zituan mariñelak, asi ziran
 »BONBAZ ura ateralzen, eta ekusi zuten
 »kilararen ondoan ireki zala; konpondu
 »zuten bada, eta onela, (Mariari eske-

»rrak) libratu ziran eriotza seguru bate-
»tik.

Asko urte izan beardu ezkutatu zala, betiko, zillarrezko ontzi au, bada, gaur bizi direnak ez dute ematen onen berririk, eta sinistu liteke, Pranzasak, beste alaja asko átzeman zituztenean, eraman zutela au ere.

III.

Uri onetako umant leyal On Tomás Arsu-koa, KORSARIO errutsuak, izandu zion jayera aundia Guadalupeko Ama Birgiñari, eta 1620-garren urtetik aurrera izan ziran ichas-gudetan, bere etsayak garaitzen zituanean, etzion lagatzen zerbait erregalo egin gabe bere laguntzalle zeruko Erregiñari; onela adirazten zuan bere leyaltasun eta jayera bizia.

Justiz-tarrak, (zeñak duten diotenez euren zañetan Errege-odola) lenengo, eta Arsutarrak gero, izandu dira beti, Ama Virgiña Guadalupe-koaren debotorik aundienak.

Libru onetan azaldu diran mirarien gañean, Eliz-ama-santak ez du oraindik deus erabaki, heragatik; ez dute merezi beste sinismenik, kristau onak ematen diena baizik.

IV.

Bearthua arkitzen naiz orain zerbait esatea, aurten Guadalupe-ko Eliz-aurrean egin dan iturriaren gañean, eta onetarako asko det emen ezartzea Otaegi-ko On Claudiok, euskaldun inzkribatzalle bikañetatik bikañenak, «Euskal-erriaren zuzendariari inzkribatuzion eskut-itza, gauza onen berri emanaz: ara zer dion.

» *Guadalupeko iturriaren bendizioa* On-

» darrabian Abenduaren 8. ^{an} 1884. ^{an} Eus-

» kal-erriaren Zuzendari Jauna.-Nere adis-

» kide maitea: ¡Zer bista ikuskarria ar-

» kitzen dan nere begien aurrean egun

» sentiko istante onetan Guadalupeko do-

» rretik! Choriak kantari daude, zelayak

» eta arbol orriak intzez bustirik; aizea

» ere biguñ, itsasoa mugi gabe ta paketsu,

49

»zerupea urdiñ ta garbi, guchitan gertatu
»oi dan bezela urte muga onetan; erreka
»eta iturrichoak mur-murka, eta zeru-
»argien errege, bere urrezko erreñuak
»zabaltzen mendi muñotara. Izate denak
»diruri parretsu zeruetako Erregiñaren
»sortze garbiaren egunean.

»Asi dira ezkillen mingañak egunaren
»irteeran Ama Birgiñari diosal egiten:
»badator gendea mendia gora, lendik
»berri eman ziran mezak enzutera: artu
»dute Jauna batzuek; aditu degu Jaungoi-
»koaren itza guziok On Franzisko Giul-
»beaut Jaunak egin digun prediku ego-
»kiaren bidez: eta Ama Santisimaren go-
»zoak kantatu ondoren, badijoa gendea
»mendia beera bakoitza bere echera, baz-
»kal-ondoan berriro igotzeko asmoarekin,
»ikus dezaten iturriaren bendizioa.

»Ezagun da eguraldi ederra eta lasaia
»dagoela! Emen dator berriro erri guzia
»mendia gora: bide chigor guziak arki-
»tzen dira gendez beteak; bat edo beste
»zaldiz eta gañerakoak oñez, or datoz iji-
»ujuka eta kantari; senarrak, eskutik di-

» tuztela aur batzuek eta bizkarrean bes-
 » teak; emazteak kandelakin, eta galai
 » alayak eta nescach lirañak euren meren-
 » dakin. Allegatu da kabilo errespetotsua
 » eta baita ere Ayuntamiento argidotarra;
 » ta piskabat atsegiñ ta gero, ezkillen TI-
 » LIN-TALANAK aditzera eman dute, urbil-
 » du dala eleizkizuna asitzeko muga.

» Kantatu dira ospatsu bezperak; baña;
 » nola kabitu ainbeste gende Elizachoan!
 » lautikan iru kanpoan daude, ala ere oen
 » biotzak arkitzen dira barrenean; zeren
 » burutsik eta errezatzen daude modesti-
 » rik aundienarekin, aundi ta chiki, zar ta
 » gazte, eta aberats bearsu, guziak nasirik,
 » euskal-errian anziñatik bildu oi diran
 » bezela, onelako eginkizunetan.

» Irten dira apaizak eleizatik euren gu-
 » rutzea gora alcharik, Ayuntamiento du-
 » telarik ondoren, eta alderatu dira ONGUI-
 » ETORRI deritzayon iturri berrira. Kantatu
 » dituzte Aita Aranaren Kopla egokiak, ze-
 » ñai baidizkien paratu musika, On Clau-
 » dio Jauregik, igaz uri onetako euskal-
 » pestetan saritua izandu zan emen jayo-

51

»tako ume erneak, zein baitago ikasten
 »Madrid-en. Iturri eta bere gañeko arriz-
 »ko Ama Virgiña bedeinkatu, eta *Ave*
 »*maris stela*.... kantatuaz oni diosal
 »egin ondoren, an dijoaz, santuen letai-
 »ñak kantari aintzirara, zeñari baizayo
 »paratu izena GARBITASUNA. Kantatu di-
 »tuzte emen ere A. Aranaren beste koplak
 »batzuek, zeñaren musika baita, On Este-
 »ban Lasa, uri onetako organista Jauna-
 »rena, eta itzuli dira, au ere bedeinkatuta
 »gero Eleizara, non kantatu duten *Te*
 »*Deum*.

»Bukatu da Elizkizuna eta asi dira zi-
 »zirikuak egaatzen, chupinazoak soñu
 »egiten, chistu danboliñak musika jo-
 »tzen, eta nescach mutillak, modu aun
 »diarekin dantzatzen, denbora berean
 »Ama Virgiñari diozkatelarik kantatzen
 »ONGIETORRIAREN koplak, soñuari pun-
 »tuak artuaz. Oeki begira daude batzuek,
 »besteak sagardua eraten; gende mordoz-
 »ka batzuek euren zapi zuriak zabaldū
 »zelayetan, eta umore onean merenda-
 »tzen: eta beste asko On José Ign.º Eche-

52

»nagusia, uri onetan jayotako seme abi-
 »llak pintatu eta On Jose Joakin Ollo Bi-
 »kario Jaunari erregalatu dion KUADRO
 »bikañari begira, zeñetan arkitzen diran
 »Guadalupe-ko Elizachoa bere inguru
 »politik eta itsas-urdiña, laztanchoak
 »emanaz Pranzi aldeko ondartzari.

»Bedeinkatu duten iturri onek du jayo-
 »tza Guadalupetik 1,100 metrora. Andre
 »Maria-ren kabi santu polit au dago itsas-
 »ertza baña 180 metro gorago, eta beste
 »85 metro altuago ura artu dan tokira.
 »Iturri onek anziñatik zuen izena, JOSE-
 »AUNDIREN iturria, depositoa dago Gua-
 »dalupetik 700 m. bidean, eta 60-bat m.
 »ermita baño altuago; eta kabitzen ditu
 »8,000 litro ur, išturtzen dalarik litro bat
 »bederatzi segundoan. Lan guziak egin
 »dira On José Antonio Berrotaran, emen-
 »go seme argia buru dala. Onek egiña da
 »iturriaren gallurreko arrizko Ama Virgi-
 »ña aiñ egokia; eta arritzeko lana da itu-
 »rritik aintzirara jechitzeko egin duen es-
 »killara, bada, arroka bizi batean malluz
 »atereak arkitzen dira 36 malla.

53

» Limosnan bildu diran diruakin eta
 » auzolanakiñ egin da iturri polit ori,
 » Aundietakoa izan duda noski auzo gu-
 » zien borondatea lanerako; eta esamiña-
 » tuko balirake egin diran lan guziak,
 » entzun dizkiet gizon adituai, igoko luke-
 » tela 1,500-bat ezkutu-loditaraño: bada,
 » kañu utsak kosta dira 600 ezkutu lodi;
 » aundietarakoak izan dira argin lanak,
 » eta guziez gañera, asko kostatzen da
 » kaletik mendira igotzea, bear diran ga-
 » yak. Emanaitasun aundia izan da erri
 » guzian; ez ditut para nai geyena eman
 » dutenaen izenak, zeren bildur naiz utse-
 » giteko; bakarrik esango det, badakidala
 » izan dala persona arrotz bat 125 ezkutu-
 » lodi eman dituen; baña zorrik aundie-
 » na izango diogu, lan aundi ori, beste as-
 » ko lenago artu izan dituan bezela, bere
 » gaiñ artu zuenari; au da, gure Bikario
 » Jaun egille biziari....

» Itsas-ertzean eguzkia sartutzeko mu-
 » gan ekin diogu guziok mendia beera
 » gure bideari, egun on bat igaro-ondo-

54

»rean. Sekula ez dira juango nere buru-
»tik bidean aditu ditudan jolasak.

«¿Zer iruditu zaitzu Maitoni, gaur Gua-
»dalupen egin diran pestak? galdetu zion
»AMA-ANDRE batek, neskach zuri-gorri li-
«rain bati.

«Nere dembora chikian guchi ikusi di-
»tudan bezelakoa. Izandu naiz bazter oe-
»tako erromeri askotan, baña ez ditut iku-
»si aimbeste gende bildu dan toki chiki
»batean, aĩn ongi egiten, ala Eliz-lanak
»non ondorengo jostaketak. Askotan adi-
»tu nuen ez dala probintzian beste erri
»bat au beziñ alkarturik, eta egiaz, ala
»izan bear du. Nik uste det jende arrotz
»askoren gañera, Ondarrabi guzia or zala,
»eta ala ere, ez diot ikusi beguiratze char
»bat egiten iñori ¡Jaungoikoak bedeinka-
»tu ditzala orrelako erriak.....Beste
zembait gauza egoki ere, esaten dio Otae-
gi-ko On Claudiok Euskal-erriaren zuzen
dariari, baña, uste det asko dala ezarri
dedana, ezagutu dezan irakorleak, nola
egin dan iturri ori, nondik ekarri dan,
zembatkosta dan, bere bendizioan izan zi-
ran pestakin.

Luzeegi egiten ari zait ziazalde onen eraiskuna edo osagarria eta bukatzeranoa, uri bertako Mariaren alaben billerako aizpa-lenenak, beste probintzi onetako billerakoai inzkribitu dien eskut-itz batekin.

Ekustean zabaltzen zijoala baztar askotan Guadalupeko Birgiñarenzat jaiera, gogoan zerabilten askok, nola egingo otezan Elizacho onetara erromeri ots-aundi-ko bat.

Motibo onegatik bertako Apez-aita On Joakin Ollokoak, deitu zien, Apaiz-aurreneko-barruti onetako Mariaren alaben billerako aldimaitzai; bildurik, bada, igarro dan Otsai-lleko amabigarren egunean eta egiñik Elitz-punzio eder bat, nun geyenak artu zuten Jaun-aundia, bazkal ondoan adierazi zuan bere pensamentua, eta guziak eranzun zuten, pozez beterik etorriko zirela, bein da berriz, baldin artarako, Apezpiku chit-argidotarraren baime-na irichitzen bazan.

56

Ezkeñi zien Bikario Jaunak urrengo egunetik adieraziko ziola, oen asmo eta naya. Ez dago zer esanik, nolako atsegiña artu duan gure Apezpiku chit-argidotarrak donzella gazteak daukaten asmo santu onekin, berealaşe, aprobatu du erromeri au, emanaz bere bendizioa, eta arazergatik inzkribatu dien emengo Mariaren alaben aizpa-lenenak probinzi onetako bere lagunai, ezartzera noan eskututza.

»Nere aizpa maiteak Jesus eta Mariagan: Oraindik badirau nere biotzak
 »artu zuan atsegin gozoa, ekustean etorri
 »zirela guri agur egitea, Apaiz-aurreneko-barruti edo Arziprestazgo onetan dau-
 »den Mariaren alaben aldimaitzak, Guadalupe egin zan punzioan Jesus eta
 »Mariaren biotzetan sartzeko, «garbitasuna» deritzayon iturri edo aintziran,
 »izen ta lonbriak, ez bakarrik gure bilerakoak baita ere Jesusen biotzaren
 »billeran sartuta daudenenak.

»Nere bizi guzian izango det, bada, Otzailleko amabi-garren eguneren oroipe-

57

»na, batez-ere zergatik egun onetan sortu
»zan Guipuzkoako Maria Santisimaren
»alaben billeran sartuta dauden guztiak
»erromeri bat Guadelupera egiteko pensa-
»mentua.

«Galdetu zigunean gure Zuzendari edo
»Apez-aita Jaunak, ea egin zitekean ai-
»patu dedan erromeria, guziak erabat,
»pozez beterik, eranzun giñion bayetz.

»Gauzak, bada, gure nayaren moldez
»datoz.

»Gure aita eta Zuzendari leenena, Chit-
»argidotar Vitoriako Apezpiku Jaunak,
»ematen du baimena bere bendizioarekin
»batera, egin dezan gure billerak erro-
»meri ots-andiko bat, Ondarrabiko Maria
»Santisima Guadalupekoaren Elizachora.

«¡Berri-on bada, aizpa maiteak; berrion.
»Uste det, poztu eta atsegiñez beteko
»zeratela, zeren laister guziok bilduko ge-
»ra, gure Ama Birgiña garbiaren mantu-
»pe gozoan.

»Neretzat da gauza onrragarria zuei
»eginbide au adierazteko eman diraten
»enkargua, atzenena eta diña-ezena ba-

58

»naiz ere billera santu onetan, izango
»naiz aurrenekoa zuek serbitzen onera
»zaloztenean eta lagunduko dirate one-
»tan nere aizpa guziak.

»Alozte, bada, aizpa nereak, konpian-
»tza guztiarekin; emen arkituko dituzute
»lagun kariñosak etartuko zaituztenak
»pozez beterik. Adierazi dezayogun mun-
»duari Gipuzkoako Mariaren alaben bi-
»llerak duan indar eta zuzenta-suna, eta
»Zeruko Erregiñari diogun jayerak sustrai
»irmoak dauzkala gure biotzetan, eta au-
»dala gure amacho maiteak utzi ziguten
»prendarik estimagarriena.

»Erromeri onetako autatu degun egu-
»na da, Uzta-illaren bigarrena, zeñetan
»Eliz-ama santak zecelebratzen duan Santa
»Isabel bere lengusuari, gure Ama gar-
»biak egin zion ikustatzea.

»Korrika mendiz mendi joantzan Bir-
»giña, ikustatzera Isabel bere lengusua;
»guazen gu ere orobat Guadalupera, ima-
»giña santuaren aurrean auzpezturik
»otoiz egitera. Bai, Mariari eskatuko dio-
»gu, Eliz-ama-santagatik, gure Aita San-

59

»tuagatik, eskatuko diogu Mariari gure
»Españagatik, gure probintzi maiteagatik;
»eskatuko diogu guregatik eta gureakga-
»tik: bilduko gera alkar ezagutu dezagun,
»ama baten umeak geran bezela, eta
»egun batean zeruko Erregiñ onek bildu
»gaitzan zerutarrakin.

»Au izan beardu eta izango da gure
»pensamentu bakarra. Modu onetan
»emango diogu gloria Jaunari, onorea
»Mariari, atsegiña Aita Santu Leon XIII-
»garrenari, poza gure Zuzendari lenen
»dan Chit-argidotar Apezpiku Jaunari.

»Gure Erredentore maiteak iñuriko di-
»tu bendizio ugariak, bere Ama garbia-
»ren alaben izenarekin onrratzen geran
»guztiotara, eta gure eriotzako orduan
»atsegiñez beteko gera, zeren egun batez
»bildu giñan Mariari donekidatuta da-
»goan Elizacho batean, eta berak bildu-
»ko gaitu zeruan, nun izango degun beti-
»ko zoriona.

»Aurrez, adieraziko zaizute gai onetara-
»ko artzen diran neurriak.

»Bitartean, aizpa maiteak; agindu zayo-

»zute zuenari, zeñak muñ egiten dizuten
»zuen eskuak. Ondarrabiko billerako
»Aizpa-lenena-Fermina Laborda-koa--Ot-
«sa-illaren 25-garren egunean 1885-ga-
»rren urlean.

Bikario Jaunak ere bere aldetik inzkri-
batu die probintzi onetako parroko edo
apez-aita guztiai, egin dezatela alduten
guzia, ots-andikoa eta sonatua izan de-
din Mariaren alabak egitera dijoazten er-
romeri au; eta sinistu diteke ala gertatuko
dala, denborak aditzera emango duen
bezela.

ATZENDEA.

AMA BIRGIÑA
GUADALUPE-KOAREN

BEDERATZI-URRENA

ZEÑAREN IMAGIÑA AGERTU ZITZAIEN
BI ARZAI GAZTERI, URI NOBLE, LEYAL,
ERRUTSU ETA BETI PIEL DAN ONEN
IPAR ALDERA DAGOAN JAIZKIRELGO
MENDIAN

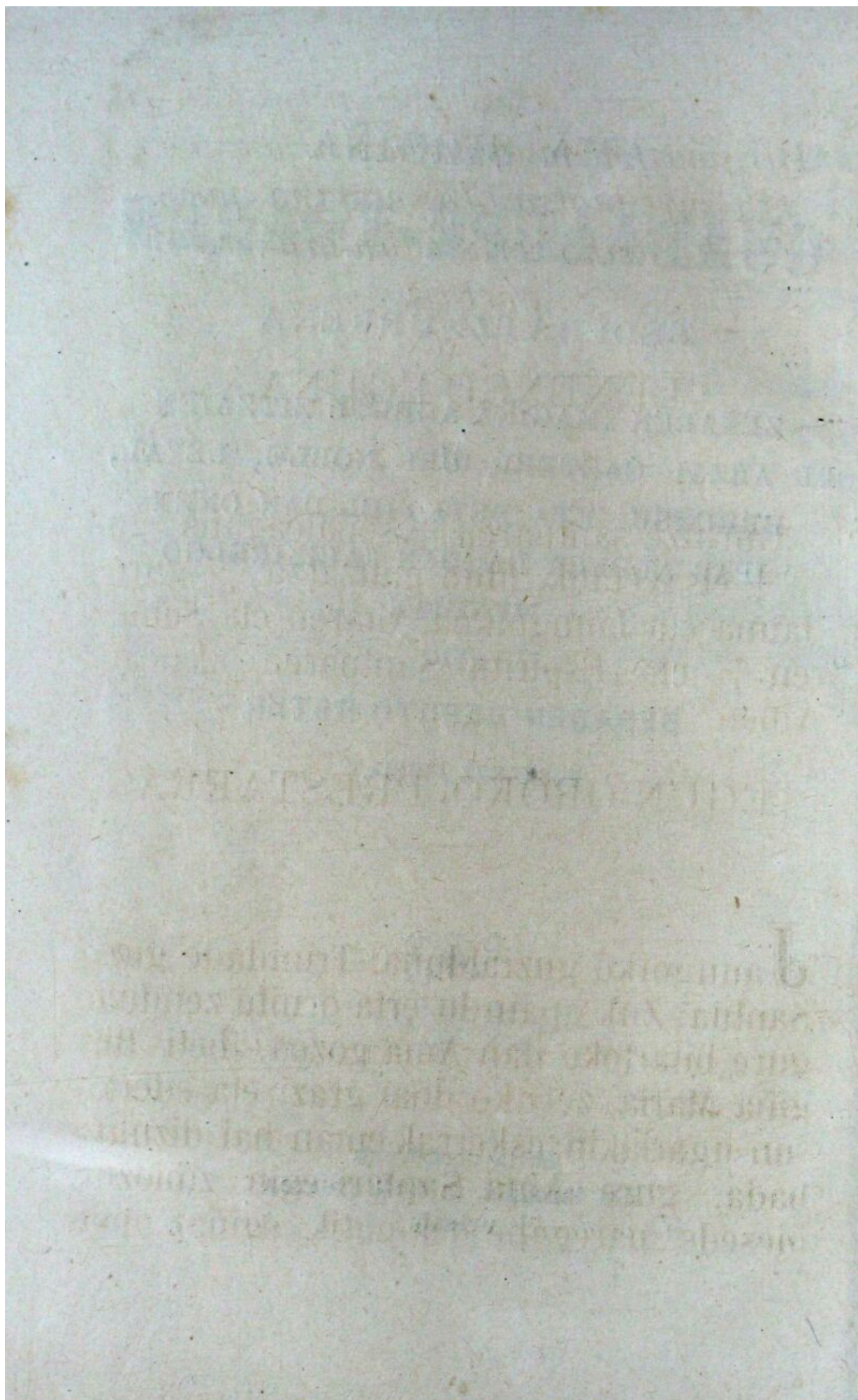
ETA

BERAREN DEBOTO BATEK

EUSKARAZ JARRIA.

Milla zortzireun
eta laroguei ta bost garren
urtean.

*Belaunicatu zaitez Guadalupeko Ama
Birgiñaren imagiña baten aurrean
eta zure biotza Jaunagana jaso-
rik, asiko zera egun-oro era
onetan.*

LENENGO EGUNA.

Gurutze santuaren † señaleagatik, gu-
re † etsayetarik, libra gaitzatu † gure-
Jauna eta Jaungoikoa. Aitaren eta Semea-
ren † eta Espiritu Santuaren izenean.
Amen.

EGUN-OROKO PRESTAERA.

Jaungoiko guzialduna. Trinitate guziz
Santua: Zuk apaindu erta ornitu zenduan
gure bitarteko dan Ama gozoa, beti Bir-
giña Maria, zeruko doai grazi eta ederta-
sun ugariakin; eskerrak eman nai dizugu,
bada, gure Ama Santari egin ziñiozun
mesede paregabe oek-gatik, egiñaz onen

onrran ta alabanzan bederatzi-urren bat, eta bear bezela egin dezagun, iguzu, Jauna, gure pekatuen damutasunik aundienetakoa, eta esan dezagula biotz biotzetik: damu degu, Jesusmaitea, zure kontra pekatu egiña, eta damutasun au sortzen da gure animetan, ez zeren zerua galdu degun, ezta ere infernuaren beldurrez, baizik zeralako ontasuna bera eta maitagarria gauza guzien gañean, ez geyago pekaturik, Jauna, naiago degu galdu mila bider bizia, zu berriro ofenditu baño. Amen.

LENENGO EGUNERAKO

OTOIZ-ALDIA EDO ORAZIOA.

¡O zorioneko aur Maria Santa eta gure Ama maitea! Egun sentiko izarrak munduari adierazitzen dion bezela, laster jayoko dala eguzki pozgarria; ala zure jayotzan izan ziñan, zeruko eguzki Jesus Jaungoikozkoaren etorrera adierazi zenduena. Arren, bada, entzun itzatzu gure eskae-

rak, eta irichi zaiguzu zure errai garbietan aragia arlu zuan arrengandik gure pekatu guzien barkazioa, eta gure biotzak ez ditezela egon itsatsirik munduko ondasun gezurtietara: irichi zaiguzu ere, Guadalupeko imagiña onen aurrean, berderatzi-urten onetan eskatzen dizuguna, baldin beintzat bada gure animen onerako. Amen.

Orain konpiantza aundi batekin, eskatuko dio bakoitzak, geyena zer naiduen, Guadalupeko Ama gozoari.

EGUN ORO EGIN BEAR DAN

AZKENEKO OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

¡O Jesusen Ama, pekatuaren kutsurik bageko Birgiña garbia! Zu izan ziñan munduan gizonentzat ama errukitsu bat, eta orain zeruan zera onen bitartekorik indarsuena. Guk eskerrak ematen dizugu gure amodioz Jaizkibelgo mendi onetan agertu nai izan zendualako: eta sinismen

osoan gaude, zure bitartez Jesusek egingo digula grazi eta mesede asko, batez ere emango digula gure pekatu guzien konfessio on bat egiteko doaya. Argaitzatu, Maria, zure mantupean, zeren zure semerik leyalenak izan nai degu. Senda itzatzu miñez daudenak, lagundu eyezu ichasoko бага asarratuen artean dabil-tzen mariñel gañoai, ez zaitez aztu erio-tzako tranze estuan daudenakin, erruki zaitea purgatorioko anima bedeinkatua-kin, itzuli itzatzu zure begi errukitsuak, zure onrran bedederatzi-urten au egiten ari geran guziotara, gure egun laburrak igarotzean, zurekin bizi gaitezen betiko-tasun guzian. Amen.

Orain kantatzen dira, azkenean ezarri ditugun gozoak.

BIGARREN EGUN-ORAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

O aur eder Maria Santa, doakabe gu-
zien poz eta atsegiña! Zure jayotza mira-

garriak, pozez eta atsegiñez bete zituan linboko illuntasunean bizi ziran anima tristeak: Iguzu, bada, Guadalupeko imagiña orretan onrratzen zaitugun guziori, gure animako illuntasunak desegintzeko grazia, eta gure begiak isuri ditzatela pekatuen damutasuneko negar malko gozoak, eta beste bederatzi-urren onetan eskatzen dizuguna, *baldin gure animen onerako bada. Amen.*

IRUGARREN EGUNERAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

¡O aur paregabea eta gure Ama Santa! Zu izan zīñan berezia andra guzien artean Jesusen amatzat, eta zure jayotzan atsegiñez bete ziran Trinitade guziz Santua eta zeruko aingeruak. Arren, piztu ezazu gure biotzetan Jaungoikoaganako amodio sutu bat, irichi ezazu justuentzat azken-iraupena, eta pekatariantzat Jaungoikoarengana biurtzeko grazia; gorde gaitzatzu guztiok, batez-ere bederatzi-

urren au egiten ari geranak, eta irichi
zaiguzu guk eskatzen deguna, gure ani-
men onerako bada. Amen.

LAUGARREN EGUNERAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

!O aur maitagarria eta gure Ama Santa!
Zure jayotza miragarrian eskatu ziñion
Jaunari negar malko askorekin gizonaga-
tik. Eskerrak ematen dizugu errukitasun
bartzargabe orregatik, eta iguzu, zure aur-
tasuneko negarrak ez ditezela izan guret-
zat negar alperrikacoak, baizik gure erre-
mediorako iñuriak, ez zaite bada aztu pe-
katari gañoakin, batez-ere imagiña orren
aurrean bederatzi-urren au debozioz egi-
ten ari geranakin, eta irichi zaiguzu zure
seme Jesusengandik eskatzen dizuguna,
gure animen onerako bada. Amen.

BOSTGARREN EGUNERAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

¡**O** aur doatsua eta gure Ama Santa! Zu jayo ziñan bezin laster zeruko aiñgueruak ezagutu eta artu ziñuzten Erregiñatzat, eta adierazi zuten euren poz eta atseguña kantu eta soñu miragarriak joaz eta kantatuaz. Poztutzen eta atsegiñez betetzen gera gu ere, orrelako doayakin zeruko Errege Jainkoak ornitu ziñuelako, eta alkartu nai ditugu gure erregu eta eskaerak aingeru ederren kantakin batean: Arren, iguzu, bada, Amacho maitea, izan gaitezela zure Semearen jarraitzalle leyalak, eta gaur arte egindako utsegite guzien damua, eta zure onrran egiten ari geran bederatzi-urten onetan eskatzen dizuguna, baldin gure animen onerako bada. Amen.

SEIGARREN EGUNERAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

¡O aur garbia eta gure Ama Santa! Zure jayotzan etorri zīnan mundura grazi eta doay guziakin apaindua, ain garbia, nun, zure sortze miragarrian ezan izan pekatuaren kutsu eta ez ere itzalik, zeren zugandik artu bear zuan aragia munduaren Salbatzalleak: Jaungoikoak egin zizun mesede oek guziakgatik erregutzen dizugu, garbitu itzatzula gure animetan, pekatuak utzi diguten arrastoak, ar dezagun komunio santuan, errespeto eta animako garbitasunarekin, zure sabeleko pruitu bedeinkatu Jesus-aundia; eta iguzu grazi au Guadalupeko imagiña orren aurrean bederatzi-urren au egiten ari geran guzioi, eta beste eskatzen dizugun mese-deak, gure animen onerako badira. Amen.

—

ZAZPIGARREN EGUNERAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

¡O aur miragarria eta gure Ama Santa!
Zu jayo ziñan egunean eraman edo jaso
ziñuzten zeruko aingeruak Jaungoikoaren
eserleku edo tromuraño; eta eman zizun
ezkubide aundiak zeruan eta lurrean zure
Seme izan bear zuan Trinitade guziz
Santuko bigarren Personak: ordutikan
dezun alizan edo poderio aundiagatik,
iguzu, imagiña orren aurrean bederatzi-
urren au egiten ari geran guziori, gure es-
tadu edo bizimoduko eginbideai zuzen
erantzuteko grazia, eta eskatzen dizugun
beste mesedeak gure animen onerako ba-
dira, Amen.

ZORTZIGARREN EG UNERAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

¡O aur erruki tsu eta gure Ama maitea!
Zure jayotzan aingeruak zerura eramane-
ziñuzten bezin laster, asi ziñan Jaunari
gizonen alde erregu egiten; ezanaz, «bi-
raldu zezala len bait len Profeten aotik es-
keña zeukan Salbatzallea:» Zure biotzak
guretzat zeukan amodio paregabe onega-
tik, erregutzen dizugu, eskatu zayozula
zur e errayetako Seme Jesusi, arren, erre-
mediatu ditzala gure anima eta gorputze-
ko gaitz guziak, batez-ere Guadalupeko
imagiña orren aurrean bederatzi-urren au-
egiten gaudenenak, eta baita ere irichi zai-
guzu eskatzen dizuguna, gure animen
onerako bada. Amen.

BEDERATZGARREN EGUNERAKO

OTOIZ-ALDI EDO ORAZIOA.

!O Ama Birgiña Guadalupekoa! Pekata-
ri gañoen Ama errukitsua, ichasoko pe-
rillen artean dabiltzanen izar ederra eta
gordetzallea eta gure bear guzi-guzietan,
batez-ere gure animak zeruratzeko lagun-
tzarik onena, aundiena eta seguruenena:
Arren, zure jayotzetik oraindño Jaungoi-
koaren Ama paregabea, eta gizon eta ain-
geruen Erregiña bezela artu eta zurega-
natu dituzun grazi eta mesedeak-gatik,
guzaz oroitu zaite, gugatik erregutu zazu;
gugana zure begi gozatsu oyek itzulitza-
tzu, eta lagun gaitzatzu animako eta gor-
putzeko premietan, batez-ere eriotzako
orduan eduki ezazu kontuan zer eskatu
dizugun zure imagiñaren aurrean bede-
ratzi-urren onetan, eta irichi zaiguzu
Jesusengandik, baldin, beintzat, eskatu
deguna gure animen onerako bada.
Amen.

Cuadalupeko Ama Birgiñaren gozoak,

ASIERA EDO KANTACHOA.

*Aingeruen Erregiña
Zeruko izar argia
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia.*

1

Olearsoko mendian
Agertze miragarria
Kristauen probechurako
Egin zenduen, Maria;
Mesede aundi onegatik
Pozez dago erri guztia.
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

2

Maitatutzen dezulako
Animen inozenzia
Bi gazteri egin ziñion
Zu, agertzeko grazia,

76

Ordutikan zera, bada,
Gure esperantza andia.
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

3

Esitua izandu zan
Bein batez Ondarrabia,
Zugan zeukan konpianza
Guadalupeko Maria;
Garaiturikan etsayak
Libratu zan gure erria,
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

4

Etorri zan zure echera
Errege fede gabia
Emen eracutsi zuben
Berak zeukan arrabia,
Zuri egindako burlak
Eman zigun pena aundia,
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

77

5

Zeruko aingeruak eskuz
Utzirikan Parrokia
Guadalupera ekar zuten
Zure imagiña garbia,
Aditutzeraz emanaz
Au zala zure tokia,
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia *Agur Maria etc.*

6

Kaptiboak jartzen badu
Zugana fede guztia
Bereala puskatzen da
Esku-oñetako burnia,
Aitortuaz, zu zerala
Beraren libratzallia.
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

7

Itsasoko perilletan
Dabiltzanen errukia
Zuk dezu dudarik gabe
Ama Birgiña Maria;
Izan zaitez, bada, beti,
Oyentzat izar argia,

78

Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

8

Kristau guzientzat zera
Ama errukigarria
Zuk sendatzen dezu miña
Baita poztutzen tristia;
Orregatikan dizugu
Jayera guztiz aundia,
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

9

Belaunikatutzen gera
Ama beneragarria
Eta zugan jartzen degu
Esperantza chit aundia;
Eskeñirik gure anima
Ta gure biotz guztia
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia. *Agur Maria etc.*

Aingeruen Erregiña
Zeruko izar argia
Kristauen Ama gozoa
Guzaz erruki zaitia.

ANTIPHONA.

Nativitas tua, Dei genitrix virgo, gaudium anuntiavit universo mundo: ex te enim ortus est sol justitiæ, Cristus Deus noster, qui solvens maledictionem, dedit benedictionem et confundens mortem donavit nobis vitam sempiternam.

Nativitas est hodie sanctæ Mariæ virginis.
Cujus vita inclita cunctas illustrat Ecclesias.

OREMUS.

Famulis tuis quæsumus Domine, cœlestis gratiæ munus impertire: ut quibus beatæ Virginis partus extitit salutis exordium, nativitas ejus votiva solemnitas pacis tribuat incrementum. Per Dominum nostrum....etc.

NOTULA.

» **E**xtra octavam predictis versu et oratione illa verba: est hodie: solemnitas:
» mutantur in hæc: *recolitur commemoratio*. Hoc multorum quos consului, Perit.
» Rubric. sententia docet.

GUADALUPEN

EGITEN DIRAN PUNZIOETAN KANTATU OI
DIRAN ITZ NEURTUAK.

1

¡Irun aldeko ibar ederrà
Zoragarria bai dago!
Agiri dira Oyarzun mendi
San Marzial da geyago:
Beste aldetik Larrun altuba
Urruña berriz beerago
Oyen ondoan Euskaldunentzat
Bost erri maite badago.

2

Begira, an bian Endaya
Eta bidasoako ibaya
Bere gañetik dator su ta gar
Burnibidezko Pasaya,
Ondarraitz dago beste aldera
Ta andik gorago da alaya
Euskaldun aundi Abadik duben
Jauregi berri galaya.

81

3

Lekurik eder politenean
Ondarrabiko Uria
Milla gerretan leyalasunez
Beti gogoangarria
Gorde beardezu beti zuretzat
Ama Birgiña Maria
Zabalzayozu zure mantuba
Zeruko izarren argia.

4

Itsaso zelai zabal arroa
Ez nazazula arritu
Oroiazirik zenbat bider, zu,
Odolez zeran gorritu.
¿Zenbat olatu-burrukaz dezu
Milla ontzidi zatitu?
¿Zenbat dirade osin oyetan
Zuk irinchi ta gelditu?

5

Baña zuregan arritzekoak
Anai gureak badira,
Oyarzabali, Okendo-tarrai,
Eta Churrukai begira

82

Ur urdiñ oyen bizkarrak irrist
Balitz bezela aingira
Ontziz lenengo Elkano batek
Mundu osoa du gira.

6

Olaso mendi epaitz ederra,
¿Nola ez ekar gogora,
Zu ekusteak, zu aitatzeak
Erromatarren denbora?
¿Zerbait jendedi antziña ziran
Etorri zure albora
Kantauritarrek mendetu nayez
Beren uztarpe gaiztora?

7

¡Zorioneko Euskal-erria
Iñork mendetu gabea!
Etzan arkitu anziñan zugar
Gaizkin idolo zalea
Jainko bakarra maite zenduben
Zeru eta lurren jabea,
Eta ondoren Salbatzallea
Jainko beraren Semea.

83

8

¡Erri gañoa, kulpaz bazera
Gaiztoen mende gelditzen!
Zure legeak, zure itzkuntza,
Iñill ai dira garbitzen
Erreligio bakar da egia,
Orrela dute azpitzen,
Ta arrazoi utsa, ta arrotasuna
Luzbelen eran goitutzen

MANTUPEA.

9

¡Jesusen Ama betor zugana
Zeruratu nai dubena!
Aingerubez-gain bakarrik zera
Jaungoikoaren urrena;
Itzerdicho bat esan zaiguzu,
Ta agur naigabe ta pena,
Pozeko malkoz bustiko degu
Zure Mantupe barrena.

84

10.

Zure edertasun miragarria
Oroitzen naute kanpoak,
Udaberriko lorez jantzirik
Zelayak eta basoak;
Zure izenaren soñu maitea
Chorien kantu gozoak,
Orobat Eliz-otsaundiko onen
Ezkillen dinbi-danboak.

11.

Itsaso asar asko pasarik
Atsegiña dà portua
Euri elurrez, turmoi-chimistaz
Poz dà echean sartua;
Àla izanik zu, gure portu,
Eche ta leku dontsua,
Atsegiñago dà guretzako
Zure mantube gozoa.

12.

Nola dagoan chita-taldea
Ollalokaren ondoan,
Nola aurcho bat atsegiñez ló
Iñude baten besoan;

85

Ala ikusirik zeñ geran ergel
Mundu triste ta gaiztoan,
Pozez beterik gaude Birgiña
Zure Mantupe gozoan.

13.

Zeruko Erregiñ Santuen poza
Ta aingeruena bazerà,
Esan zaiguzu zerala ere
Ama gurea berbera,
¿Nola ez etor pekatariak
Laister ta korri batera,
Zure Mantupe zillar-urrezko
Zeru orretan sartzera?

GURUTZEPERA.

14.

¡Guadalupeko arkaitza, zaude
Inguru mallaz landua!
Zure gañean Gurutz-galanta
Ederra dago sartuba,
Zabal da lodi iru puskatan
Zeru aldera goitua,
Karriatzeko berrogei idi
Ez emen ziran naikua,

6. Guadalupe.

86

15.

Zori onean zaude gurutze
Gipuzkoaren iskiñan:
¡Guadalupeko mendi politen
Edergarri! ¿Nun ziñan?
Zeru ta lurrak paketzekoa
Kalbarioan baziñan,
Ondo gaur emen zuregan Jesus
Agurtatzera jo giñan.

16.

Egiaz toki egokia da au
Erregutzeko Jaunari,
¿Arkaitz gogorak nork laundu ditu?
¿Nork ekin zion lanari?
Amabost Gurutz aundik diote
Koroya jarri plazari,
Gurutz bidea ibill gaitzen
Gira bat eman berari

17.

Onrra zerate Gurutz oyekin
Ondarrabiko gendeak,
Done Pedroren anai-billera,
Erri ta portu aldeak;

87

Fernanda, Uhagon, Amestoi-koak
Orobat Apaiz nobleak,
Arkoll. ta kostar Jaizubitarak
Eta menditar semeak

18.

¿Ekus dezute arratsaldean
Goibeldetutzen eguna,
Zazpi kolorez jantziarik dagon
Uztargi eder chukuna?
Orobat gutzat da Gurutzea
Pakezko arku pozduna,
Zeru ta lurren bitartekotzat,
Jainkoak eman ziguna.

19.

Gu erosteko or iñur zuben
Jesusek bere odola,
Or eman zuben bere bizitza
Errugabea zegoela:
Atozte, bada, Gurutzepera
Au da zeruko arbola;
Nor nai zerura igo-dezake
Bere itzalean dagola.

88

20.

Atozte, atozte Gurulzepera
Munduko gaiztakeritik,
Demboraz alde, demboraz iges
Egun gaisto ta gorritik
Egun gorria goritutzen dan
Pekatu beltzen erdoitik:
Pakeak egin Jainkoarekin,
Damu biotzen erditik.

21

¡Bai gure Jesus! Damutzen gera
Ainbat pekatu egiña....
Apaizen bidez kenduko degu
Oker guzien zikiña.
Lagun zaiguzu,, arren, ontzeko,
Zuk, ama maite Birgiña
Eta iraupenez zeruratzeko
Egin gaitzatzu, gu diña....Alabiz¹

1 Itz neurtu oek inzkribatu zituen A. Aranak 1878 -garren urtean, Aboztuaren 19.-garrenean, gurutze aundiaren peñan esseririk zegoala.

SANKRISTI GAÑEKO

*Ganbarachoa edo KAMARIÑA egin zane-
tik urte-oro ematen da meza, komul-
gatuaz egun onetan, (zeñadan Uztaila-
ren bia) Mariaren billerako alaba as-
ko; ara emen punzio onetarako A. Ara-
nak egin zituan itz-neurtuak:*

1

Jainko-aren amorez
Biotza sutua
Aizearen egalak
Baño ariñagoa,
Korrika mendiz mendi
Birgiña dijua
Ikustatzera Isabel
Bere lengusua.

2

Guazen orobat ariñ
Birgiña-ren gana
Biotzean degula
Aur Jesus laztana;

90

Kristorekin bagoaz
Gu berarengana
Naita ez etorriko
Da bera gugana.

3

Jesus eta Maria
Billa alkarrekin
Zorion izateko
Zeruban berekin;
Bata besteangandik
Ezin du aldegin
Lenago zeru-lurrak
Austuta desegin.

4

¡Judako apaiz prestu
Zakariaz ona!
Echean sartu zatzu
Gaurtik zoriona;
Birgiña batek dakar
Jainko ta Gizona,
Bere erray-garbietan
Jargoitu zayona.

5

¿Ekus dezu Isabel
Poz-poz dabilela?

91

Mariaren izketa
Aitu bezin bela,
Atsegiñez dardaraz
Sentitu du sabela,
Ta aurra bera barruan
Saltoka bezela.

6

Digula guziori
Ongi eracuste,
Birgiña-Amak gaur ondo
Bedeinká zaituzte,
¿Jes *us* eta Mariak
Maite bagaituzte
Zeren ez mesederik
Andienak uste?

7

Guk ere jarrai-tzagun
Santuen bideak
Animak salbatzeko
Eziñik obeak;
Topatu-arren noizbait,
Arantza-tarteak,
Biguiñ dira bertutez
Ta arrosaz beteak.

AMA GUADALUPEKOARI

bere devotoak egiñ oi dioten AGURRA.

A. Aranak egindako itz neurtuak.

1.

¡Agur Jesusen ama
Birgiña maitea!
¡Agur ichosoko izar
Distiatzallea!
¡Agur zeruko eguzki
Pozkidaz betea!
¡Agur pekatarien
kaya ta estalpia.

2.

Agur gizonen Ama
Zeruko erregiña
Ama gozo chit maite
Amorezko piña;
Zuregandik joatea
Gauza da samiña
Agur nere biotzeko
Poz eta atsegiña

93

3.

Agur gure poza ta
Atseguin guztia,
Atsekabe danetan
Gozakai eztia!
¡Agur Birgiña eder
Chit zoragarria!
Arzazu biotza ta
Torizu bizia.

4.

Zuregandik alde
Biotzak ezin du
Zuregana dijoa
Zugan bizi nai dú:
Birgin paregabea
Bedeinka nazazu
Agur Ama nerea
Agúr, agúr, agúr.

GUADALUPEN

KANTATZEN DIRAN MAYATZEKO «LORE-
KANTAK.

ASIERA EDO KANTAERA.

*Guazen, guazen guziok
Birgiña Ama-gana
Eskeiñtzera biotzez
Lorecho eder bana.*

1

¡Ama biotzekoa!
Birgiña garbía
Zeruko edertasuna
Izarren argia.

2

Zuri eskeiñtzera galoz
Lore lurrekoak
Zugandik artutzeko
Gero zerukoak.